Florian Vlashin II: Orquest Sinfónica de Galicia

Paco Yáñez

Recomendar 53

E-MAIL
IMPRIMIR
COMENTARIOS

Florian Vlashi
© Florian Vlashi

Ne pjesen e pare te intervistes sone me violinistin Florian Vlashi (Durres 1963), muzikanti shqiptar t te ndryshme mbi historine, culturen dhe muziken e tij, si dhe itinerarin nga Shqiperia deri ne Spanje qyteti ku zhvillon pjesen me te madhe te aktivitetit

Ne pjesen e dyte, Florian Vlashi analizon situaten Sinfónica de Galicia, nje formación qe eshte konsid me te mirat ne Spanje dhe, qe ne kete momento po nje nje proces te gjere transición ne drejtimin artis te panjohura ne evolucionin artistik.

Paco Yánez. Si anetar i Orquesta Sinfónica de Galicia en keto thuajse 20 vit vleresoni evolucionin e ketij formacioni ne keto 20 vite?

Florian Vlashi. Nga brenda eshte veshtire te shikosh permasat reale te ketij eshte OSG. Vleresimin me te sakte mund ta jape publiku apo solistet dhe dirig Shume nga keto te fundit, si Krzysztof Penderecki, Gennady Rozhdestvensky vleresuar si formacioni me i mire ne Spanje. Po ashtu qe nga publiku shikohe qarte se sa nga lexhiot. Duke ndjekur orkestren vit pas viti, nga repertori i saj kulminacionin e *Unazes se Nibelungeve* te Wagnerit, me premierat apo sallat si p.sh. tournée i fundit ne Gjermani e Viene, do thosha, duke perdorur nje te qe rruga e OSG eshte nje *crescendo* e vazhdueshme. Eshte e vertete qe ne kete momente lodhje apo rutine por kjo eshte normale; orkestra eshte nje instrum instrument preçizioni por me inteligjence dhe ndjenja. Nje instrument njerez

P.Y. Qe prej vitesh mendoj se OSG ka nevoje per “ajer te fresket”, nje rinovin filloje qe nga drejtimi muzikore qe me sa duket po tregon shenja shterrimi. M pozicion jane ne nje mendje shume muzikante gje qe ka sjelle nje rryme opini e me te forta ne kete drejtim. Çfare ndjehet brenda grupit?

F.V. Fellini ka nje film gjenial qe quhet *Prove d¨Orchestra* ku trajton orkestr mikrobote, si nje pasqyre e shoqerise se sotme. Ne orkestren feliniane jane te personazhet e diteve tona me pasionet, friken, idiotizmat, idealet, interesat, d dashurite e tyre... duke krijuar keshtu nje skene kaotike qe keqesohet rreziksh pak deri sa, ne fund, shfaqet nje glob gjigand dhe i frikshem qe shemb muret behen provat... Filmi ka shume interpretime kontradiktore. Vete Fellini nuk f filmin e tij me te eger por, vdekja e harpistes dhe aksenti gjerman i dirigjentit ngjarjes, na sqaron mjaft dyshime.

Nje orkester e mire, si rasti i OSG, dallohet ne dy pika te rendesishme; ne nive larte profesional si dhe ne disiplinen absolute. Nuk ka gje me te natyrshme se mbrenda saj per te permiresuar punen. Por, ne fund, te gjithe akordojme inst noten La 441 Hz qe jep oboe.

Per mua, orkestra, si dhe ne jete, kalon nga nje etape ne tjetren. E rendesishm kalim te jete pa perplasje dhe pa trauma, duke u bere perhere me inteligjente gabimeve. Une nuk do ta quaja shterrim, mgjs kjo fjale nuk me tremb. Do ta q

Ajri i fresket i vjen mire çdo orkestre. Pa dyshim te gjithe jemi dakort me kete edhe drejtorin artistik. Por ka nje pike te rendesishme per te zgjidhur: Kush d drejtuesi i ardhshem ne fazen e re? Personalisht besoj se dalja, largimi i nje di me e rendesishme se sa ardhja e tij ose, te pakten, njesoj. Do ta krahasoja me uljen e avionit. Jane dy momentet me delikate te fluturimit. Duhen vene rrypa embel ne sfond, te dime mire ku jane maskat e oksigjenit dhe... paçim fat!

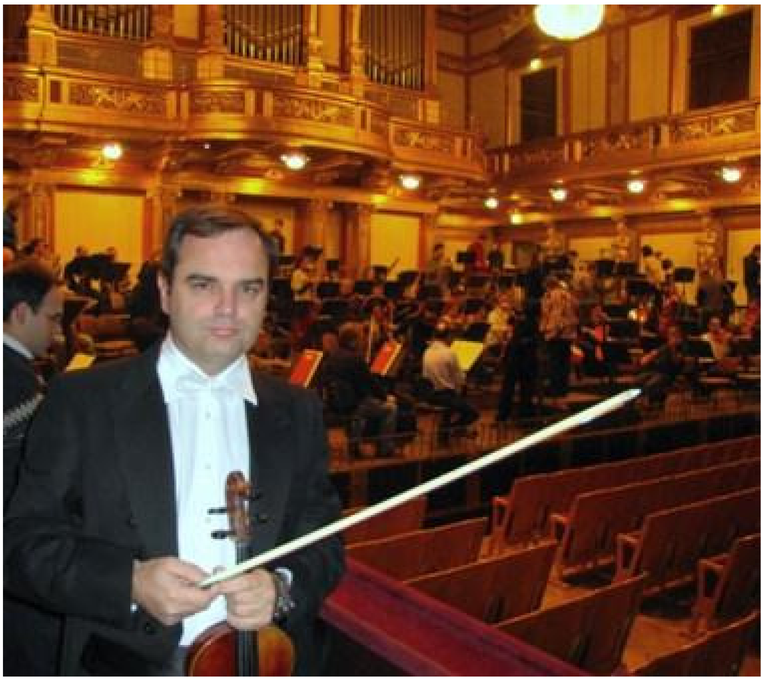

Florian Vlashi ne Musikverein te Vienes para koncertit me OSG (dhjetor 2009)

P.Y. Acarimi qe krijoi publikimi i nje votimi te brendshem mbi vazhdimin ap
Pablo-s ne krye te OSG, perplasjet publike te drejtuesve te orkestres se te rinj
menaxherin... Duket se keto thyerje po shumfishohen. Çfare zgjidhje mendon
kete gjendje?

F.V. Personalish mendoj se nuk eshte mire qe perpara publikut te japim imaz
institucioni me krisje dhe perplasje te brendshme gje qe nuk eshte e vertete. I
sipas Churchill, anketat jane si kostumet e banjove; eshte interesante çfare zb
interesante se çfare fshehim. Por, le ta leme humorin me nje ane. Zgjidhje? Si
e ka kaluar moshen e adoloshences. Eshte e pjekur dhe mjaft profesionale me
ardhmja. Kjo nuk eshte nje mbytje, nje katastrofe. Dhe po te ishte keshtu, per
jetojme, duhet te ndjekim shembullin e Wallace Hartley Band apo, siç njhet n
Orkestra e Titanikut.

P.Y. OSG ka njoftuar qe do te perfshije kete vit nje cikel me veprat e Schumai
veprat e Mahler-it per njeqindvjetorin e tij dhe nderkohe jane harruar shume
me muziken bashkohore, nder ta edhe 50 vjetori i Enrique X. Macías, nje kon
Galicia qe OSG e ka ne repertor dhe ka botuar nje CD me veprat e tij (Miso Re
007). Si mendoni, sa e demton publikun kjo oferte e vazhdueshme e kompozi
kaluares nderkohe qe mjeshtrit e medhenj te modernizmit i mbulon heshtja?

F.V. Kjo pyetje, per nje person te pasionuar me muziken moderne, e ka pergj
Programet e sotme Boulez i quan "skleroze muzikore". Te gjitha qendrat e me

ne nje permase me ta madhe apo me te vogel, kerkojne publik. Jam i sigurte s keqe qe shikon nje menaxher eshte me njerez duke fershellyer apo salla bosh. tmerrin e tyre qe lidhet me nje mekanizem social shume te nderlikuar e qe ml hijen e nje perbinshi qe quhet Treg.

Ka dy tipe artistesh; ato qe i shkojne publikut pas dhe ato qe publiku i shkon p te paret jane te sigurte dhe te dytet te rrezikuar. Une mendoj se eshte e kunde ne kete kerkim obsesiv te te pareve, shnderrohet ne nje Moby-Dick per artisti

Kam njohur nje menaxher qe maste me kronometer ne dore kohezgjatjen e du te veprave te reja. O Zot, po te ishte per kronometer, sa vepra mjeshtrore do t plehra? Pjesa me e madhe! Sepse, ne te gjitha prezantimet e tyre publiku ka re skepticizem. Kam parasysh kritikat per Mozartin, braktisjen e salles ne premi *Simfonis se 9* te Beethovenit, gazetat e Vienes per premieren e *koncertin* e Ça skandalin e *Pranveres se shenjte* te Stravinskit ne Paris deri sa Schönberg, i lo talljet e publikut, krijoi "Shoqerine e Koncerteve Private" ku, nder te tjera, ish duartrokitjet... (s´ka si behet me keq per personazhet tone me kronometer ne

Veçse kujdes; pse shume vepra madhore kane deshtuar ne premiere, kjo nuk çdo veper qe deshton ne premiere eshte madhore!

Une besoj ne nje publik inteligjent, te hapur dhe pa komplekse mgjs eshte me numer. Çdo gje fillon ne edukimin ne shkolle. Ne nje koncert mbi muziken m femijet u befasova qe ato e kalonin shume mire me veprat e Xenakis-it duke i glisandot e violines me levizjet e nje drite dore ne mur. Luanin. "Femijeve i pe nuk jane te kontaminuar" me tha nje dite Paolo Pinamonti kur une po dilnja n nje koncert i Mauricio Kagel-it.

Ne koncertin "Femijet dhe muzika moderne" me vepra te Bartók, Berio, Xenakis, Cage, Quiroga...(MACUF, A Coruña

P.Y. Nga eksperienca qe ju keni tashme si muzikant dhe si prind, ju flisni per mungesen e paragjykimeve qe ata kane ne fushen e artit por, neper konservat bashkohore, vazhdon te jete nje mungese e theksuar. Çfare mund te behet ne duke pasur parasysh kete interes te hapur te femijeve ndaj kesaj fushe dhe ke parashikojme problemet e asaj te ardhme qe thuajse ka mberritur tashme?

F.V. Eshte nje teme tejet e rendesishme. Çdo gje qe ka te bej me edukimin du moshe te hershme. Dhe per pasoje, edhe edukimi ndaj muzikes moderne duh shpejt, duke perfituar kete perqasje pa paragjykime te kesaj moshe. Femijet, ç ndjehen me afer me nje kuader te Joan Miró-s se sa me nje klasik.

Bartók shkruajti *44 Duo per dy violina* para 80 vitesh (1931). Keto pjese, basł *Mikrokosmos* per piano, jo vetem se jane pjese koncertale por kane edhe nje f mirefillte mesimor. Guxoj te them se jane me te veshtira per te rriturit e me te femijet. “Te rriturve u duhet spjeguar çdo gje.” qahej Princi i vogel.

Lista fillon qe me Bah-un i cili shkruante pjese per nxenesit e tij, e me rradhe Prokofiev, Kurtág apo Berio. Ne programin *10 ans avec la musique du XX siè* Nicolas Brachot te Parisit perfshihen 823 vepra te autoreve bashkohore per tu vitet e para. Kjo varet shume edhe nga profesoret e ketyre qendrave. Ato edhe porosisin vepra kompozitoreve, nje praktike kjo qe ka dhene shume frute ne k europiane. Vete Bartók shkruajti *Duot per violina* ne 1931 me kerkesen e prof

njohur gjerman Erich Doflein, nje vizionar i vertete dhe mbrojtes i muzikes se

P.Y. Tjeter teme qe me duket mjaft e preokupuese dhe e rende, eshte mosha e publiku i OSG. Nese flasim per moshen, mund te themi se muzika kulte eshte shkeputur nga rinia qytetit. Si mund ta afrojme ate ne sallat e koncerteve? Me jete nje problem i madh ne te ardhmen ndonse perqindja e degjuesve ne orkes Coruña-s eshte nga me te lartat ne gjithe Spanjen.

F.V. Duhet te jemi realista, koncertet e Sinfonikes sone, si te gjitha orkestrat mund te bejne konkurrence me ato te Lady Gaga apo Beyoncé. Do te ishte nje humbur, siç eshte e humbur ajo ndermjet Librit me Televizionit, e Muzeut me Adriá-s me McDonald´s, e Armanit me dyqanet kineze, e marangozit tim artis Ikea-n, e Artit me Kiçin...

Duke e pare me logjiken e Alessandro Baricco-s do te thonja se diçka shitet sh vlen pak. Por, nese behet fjale per te afruar publikun e ri kjo eshte me e komp e koncerteve kushtojne me pak se sa ato te futbollit apo te koncerteve pop. Po ndersa muzete po hapen perhere e me shume duke organizuar koncerte, salla po shderrohen ne muze duke paraqitur vetem autore tashme te vdekur.

Une nuk e kam “formulen magjike”. Njerez vertete te medhej kane dhene vazl zgjidhje e tyre: per Barenboim arti ka qene perhere per nje pakice; per te zgje Nietzsche; duhen kerkuar hapsira te reja, shkruan Peter Brook; duhet te jete r muzikes pop me ate klasike, parashikon Alex Ross; ta japim kulturen me mjet me shume – lojrat dixhitale, rekomandon Punset... Mua me pelqen me shume Nietzsche-s pa perjashtuar asnje nga menyrat e tjera drejt hapjes.

Nje dite, duke pare portretet e Haydn-it dhe te Beethoven-it po qeshnja me n madhe qe kish ndermjet parukes se te parit me floket si kreshte luani te te dyt shnderrimi arrogant ne paraqitje... Kush e di, mbase duhet filluar nga aty, nga “parukeve”...

Florian Vlashi me Michael Nyman, gjate provave me OSG (janar 2011)

P.Y. Duke pasur parasysh idete dhe bindjet tuaja ne kete teme, desha te di a l
me ju programet e stines koncertore?

F.V. Praktikisht aspak! Kjo varet kryesisht nga drejtori artistik si dhe nga me
Pastaj varet nga propozimet e dirigjenteve e solisteve te ftuar, nga datat, nga p
kompozitori, nga formacioni orkestral, nga lista e premierave etj. Eshte nje m
komleks. Une, ne ndonje rast kam folur me drejtuesit mbi repertorin modern
kuptoj se jane teper te ndjeshem ndaj reagimit te publikut dhe duan te ecin pa
me kujdes ne kete drejtim.

Sidoqodte, nuk do te ishte keq te keshilloheshin me komitetin artistik te muzi
sidomos, ne rastin e zgjedhjes se dirigjentit. E di qe nuk eshte nje praktike e z
neper orkestrat sot por kemi shembullin e Filarmonise se Berlinit qe ne 1882
nuk donin te luanin per te zbavitur njerezit ne oren e kafese; keshtu u shkepu
pronari i tyre dhe u vendosen fillimisht ne nje piste patinazhi por me nje ide t
duhet te zgjidhnin pergjithmone dirigjentin. Kjo vetvendosje i hapi rrugen pe

orkestra me e mire e botes.

P.Y. Ju flisni per ndjeshmeri ndaj publikut nga ana e drejtuesve te OSG, por r
here qe jane programuar vepra me nje fare "rreziku" ne A Coruña nuk ka pasu
braktisjes se salles, fershellima apo rremuje. A nuk ju duket se po perdoret pu
mbulim mashtrues i konservatorizmit te rehatshem nga ana e organizuesve?

F.V. Nuk e besoj se eshte mashtrim por thjesht bindje. Edhe Karajan-i, ndrys
apo Maazel, ne 800 incizimet e tij dhe mbi 200 milion disqe et shitur, fare pa
interpretuar autore bashkohore, per fat te keq apo te mire; mbase perqasja e t
e re do te ishte sot e diskutueshme siç eshte ajo e repertorit barrok.

Per sa i perket publikut te qytetit nuk lodhem duke shprehur mirenjohjen per
tij. Vertete prekem kur shikoj nje pjese te tij qe na ndjek neper tournée-t ne E
vertete qe publiku i A Coruña-s eshte i hapur por, duke qene ne te njejten koh
sjellshem, nuk eshte gjithmone e lehte per te kuptuar shijet e tij. Ne, interpret
degjimin e prehur per te kapur "mesazhet" qe fshehin duartrokitjet. Ka duartr
dashura, te zjarrta, te ftohta, ironike, korrekte, snobe, falenderuese, kritike, d
te mbushin me energji dhe iluzion apo nga ato qe te deshperojne e te vrasin...
pafundesi ngjyrimesh ne kete zhurme duarsh. Duhet te dish t´i degjosh, t´i de

Este artículo fue public